

Zasady gospodarowania populacjami zwierzyny grubej wraz z zasadami selekcji populacyjnej i osobniczej

PROJEKT

Projekt zasad gospodarowania populacjami zwierzyny grubej został opracowany przez zespół powołany przez Naczelna Radę Łowiecką w składzie:

Roman Dziezic – przewodniczący

Zbigniew Ciepluch

Zygmunt Leszczyński

Andrzej Łacic

Jerzy Pawliszak

Marek Radzikowski

Tadeusz Stokłosa

przy współpracy pracowników biura Zarządu Głównego PZŁ: Bartłomieja Popczyka i Piotra Jenocha.
Opracowanie projektu nastąpiło podczas dwóch posiedzeń zespołu i uzgodnień pocztą elektroniczną.

Na zasady gospodarowania populacjami zwierzyny grubej składają się działy:

I. Metody szacowania liczebności	str. 1
II. Określanie maksymalnych zagęszczeń zwierząt	str. 2
III. Docelowe określanie struktury płci	str. 2
IV. Określanie przyrostu zrealizowanego	str. 2
V. Planowanie wielkości i struktur pozyskania	str. 3
VI. Zasady selekcji jeleniowatych i muflonów	str. 3
VII. Wielkości odstępstw w ocenie prawidłowości odstrzałów	str. 6

I. Metody szacowania liczebności zwierzyny grubej

- Łoś - szacowanie liczebności w rejonie hodowlanym w jednym terminie w celu ustalenia stanu na dzień 10 marca . Zalecane – dopuszczane metody: tropień, próbnych pędzeń, karty obserwacji podczas pobytu w łowisku.
- Jeleń szlachetny – szacowanie liczebności w rejonie hodowlanym w jednym terminie w celu ustalenia stanu na dzień 10 marca . Zalecane – dopuszczane metody: tropień, próbnych pędzeń, karty obserwacji podczas pobytu w łowisku.
- Jeleń sika – areał, metody, termin jak dla jelenia szlachetnego.
- Daniel – areał, metody, termin jak dla jelenia szlachetnego.
- Sarna - szacowanie liczebności w obwodzie łowieckim w jednym terminie w celu ustalenia stanu na dzień 10 marca. Zalecane metody: próbnych pędzeń, karty obserwacji podczas pobytu w łowisku.

- Muflon - szacowanie liczebności w obwodzie łowieckim w jednym terminie w celu ustalenia stanu na dzień 10 marca. Zalecane metody: karty obserwacji podczas pobytu w łowisku.
- Dzik - szacowanie liczebności w rejonie hodowlanym w jednym terminie w celu ustalenia stanu na dzień 10 marca. Zalecane – dopuszczane metody: tropień, próbnych pędzeń, karty obserwacji podczas pobytu w łowisku.

II. Określanie maksymalnych zagęszczeń zwierząt

Zagęszczenie ma być przeliczane na powierzchnię rejonu hodowlanego lub obwodu łowieckiego po wyłączeniach zgodnie z art. 26 Ustawy Prawo łowieckie lub leśną. W obszarach występowania dużych drapieżników ujętych w załączniki II Dyrektywy Siedliskowej należy uwzględnić wyższe zagęszczenia zwierzyny grubej.

1. **Łoś** – zagęszczenia do 10 osobników na 1000 ha powierzchni leśnej i bagiennej rejonu hodowlanego
2. **Jeleń szlachetny** - zagęszczenia na 1000 ha pow. obwodu. – do 35 osobników, w obszarach występowania dużych drapieżników - do 50.
3. **Jeleń sika** – ze względu na zagrożenie populacji jelenia szlachetnego poprzez krzyżowanie, należy dążyć do ograniczenia liczebności tego gatunku w naturalnych siedliskach
4. **Daniel** - zagęszczenia na 1000 ha pow. obwodu. – do 35 osobników, w obszarach występowania dużych drapieżników - do 50 osobników.
5. **Sarna** zagęszczenia na 100 ha pow. obwodu. – do 15 osobników, w obszarach występowania dużych drapieżników - do 25 osobników.
6. **Muflon** zagęszczenia na 1000 ha pow. obwodu. – do 20 osobników.
7. **Dzik** - zagęszczenia do uznania przez dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego.

III. Docelowe określane struktura płci

Dla jeleniowatych i muflonów docelowa struktura płci powinna cechować się dominacją samic w stosunku do samców w zakresie 1,2 do 2,0 (liczba samic w stosunku do 1 samca).

IV. Określanie przyrostu zrealizowanego

1. Łoś – do 40% wiosennego stanu kłep
2. Jeleń szlachetny – do 70 % stanu wiosennego łań
3. Jeleń sika – do 70 % stanu wiosennego łań
4. Daniel - do 70 % stanu wiosennego łań
5. Sarna do 60 % wiosennego stanu kóz
6. Muflon do 60 % wiosennego stanu owiec
7. Dzik – do 200 % ogólnego stanu wiosennego

V. Planowanie wielkości i struktur pozyskania

1. Łoś

Planowana wielkość pozyskania zależy od zagęszczenia, możliwości siedliskowych i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych. Struktura pozyskania: klępy – 30-50, byki, 30-50, łoszaki do 20 %

2. Jeleń

Planowana wielkość pozyskania zależy od zagęszczenia, możliwości siedliskowych i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych. Struktura pozyskania: łanie – 40-60, byki - 30-50, cielęta do 20 %. W planie hodowlanym przy bykach powinna być jedna pozycja – bez wyodrębniania klasa wiekowych.

3. Jeleń sika

ze względu na zagrożenie populacji jelenia szlachetnego poprzez krzyżowanie, należy dążyć do ograniczenia liczebności tego gatunku w naturalnych siedliskach, wielkość pozyskania i struktury – nie określa się.

4. Daniel

Planowana wielkość pozyskania zależy od zagęszczenia, możliwości siedliskowych i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych. Struktura pozyskania: łanie – 40-50, byki, 40-50, cielęta do 20 %. W planie hodowlanym przy bykach powinna być jedna pozycja – bez wyodrębniania klasa wiekowych.

5. Sarna

Planowana wielkość pozyskania zależy od zagęszczenia, możliwości siedliskowych i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych. Struktura pozyskania: kozy– 30-50, kozły, 30-50, kozłeta do 20 %. W planie hodowlanym przy kozłach powinna być jedna pozycja – bez wyodrębniania klasa wiekowych.

6. Muflon

Planowana wielkość pozyskania zależy od zagęszczenia, możliwości siedliskowych i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych. Struktura pozyskania: owce – 30-50, tryki 30-50, jagnięta do 20 %

7. Dzik

W planie hodowlanym powinna być jedna pozycja – dziki.

Gospodarowanie populacją: koło ustala ilość dzików do pozyskania w obwodzie. Struktura pozyskania (warchlaki, przelatki, lochy, i odyńce) ustalane na szczeblu koła pod warunkiem zmiany wzoru upoważnienia do wykonywania polowania (wykreślenie zapisu „zgodnie z nomenklaturą planu hodowlano-łowieckiego „

Dochodząc do pożądanej ilości zwierzyny i strukturze płci, w populacjach o niepożądanym liczebności i niepożądanych strukturach płci dopuszcza się odstępstwa od przyjętych powyżej zasad.

VI. Zasady selekcji jeleniowatych i muflonów

Zasady selekcji obejmują osobniki męskie, żeńskie i młodzież.

Osobniki żeńskie i młodzież

Zasady odnoszą się do wszystkich gatunków. Dokonując odstrzału samic czy młodzieży, w pierwszej kolejności należy eliminować osobniki z widocznymi wadami budowy, w złej kondycji, o matowej, zmierzwionej pokrywie włosowej. Oceniając kondycję u samic należy uwzględnić stan grzęz. Wychudzona sylwetka i powiększone grzęzy świadczą o intensywnym karmieniu potomstwa i eliminacja takiej samicy negatywnie wpłynie na rozwój pozostawionego potomstwa. Przy odstrzale samic i potomstwa, w pierwszej kolejności należy dokonać odstrzału potomstwa a następnie samicy. U łosi jest to konieczne, ponieważ pozostawiony łoszak ma małe szanse samodzielnego przeżycia.

Osobniki męskie

W zasadach selekcji samców funkcjonuje określenie osobnik selekcyjny i łowny.

Osobnik selekcyjny

U łosi określenie to odnosi się do byka o wskazanych cechach poroża bez względu na wiek zwierzęcia. U pozostałych jeleniowatych i muflonów jest to osobnik w określonym wieku lub przedziale wiekowym, o cechach poroża lub ślimów podanych dla tego wieku, mniej rozwiniętych lub zdeformowanych (myłkusów).

Osobnik łowny

U łosi jest to osobnik o nie określonych cechach poroża bez względu na wiek. U pozostałych jeleniowatych i muflonów jest to osobnik w podanym wieku bez względu na cechy poroża lub ślimów.

Określenia: guzikarz, szpicak, szydlarz, myłkus są aktualne w odniesieniu do wcześniejszych określeń tych form poroży.

1. Kryteria odstrzału byków łosi

Rodzaj odstrzału	Odstrzał dozwolony „o” opis form poroży	Odstrzał nieprawidłowy „x” opis form poroży	Struktura odstrzału w rejonie hodowlanym w %
selekcyjny	do ósmaka regularnego włącznie	formy wyższe	min. 90 %
łowny	wszystkie formy		do 10 %

Za odnogę przyjmuje się odrost o długości powyżej 5 cm

2. Jeleń szlachetny

Wiek - poroże	Rodzaj odstrzału	Odstrzał dozwolony „o” opis form poroża	Odstrzał nieprawidłowy „x” opis form poroża
1	selekcyjny - min. 70 % ogólnej liczby byków zaplanowanych do odstrzału	szpicaki o średniej długości tyk do wysokości tyłek	formy wyższe
2 - 4		do ósmaka regularnego włącznie	formy wyższe
5 - 9		wszystkie formy niekoronne i jednostronnie koronne. Formy wyższe po uzgodnieniu przez PZŁ i LP dla rejonu hodowlanego	formy wyższe
10 i starsze	łowny - do 30 % ogólnej liczby byków zaplanowanych do odstrzału	bez względu na formę poroża	

Za odnogę przyjmuje się odrost o długości:

- powyżej 3 cm w 1-m porożu
- powyżej 5 cm u byków starszych

3. Jeleń sika

Nie przewiduje się kryteriów selekcji opartych na formach poroży

4. Daniel

Wiek-poroże	Rodzaj odstrzału	Odstrzał dozwolony	Odstrzał nieprawidłowy
		„o”	„x”
Opis form poroża			
1	Selekcyjny –min. 70 % ogólnej liczby byków zaplanowanych do odstrzału	Wszystkie szpicaki	formy wyższe
2		Wszystkie szydlarze i łyżkarze o średniej długości tyk, do podwójnej wysokości łyżek – 30 cm	formy wyższe
3 - 6		1. wszystkie formy poniżej łopatacza 2. łopatacze o długości łopat do 30 % długości poroża 3. łopatacze o zatokach rozcinających płaszczyznę łopaty co najmniej do połowy jej długości 4. łopatacze o krótkich i wąskich porożach	Formy wyższe
7 i starsze	łowny – do 30 % ogólnej liczby byków zaplanowanych do odstrzału	Bez względu na formę poroża	

5. Sarna

Wiek-poroże	Rodzaj odstrzału	Odstrzał dozwolony	Odstrzał nieprawidłowy
		„o”	„x”
Opis form poroża			
1	Selekcyjny –min. 50 % ogólnej liczby kozłów zaplanowanych do odstrzału	wszystkie szpicaki o średniej długości tyk do wysokości łyżek – 12 cm	formy wyższe
2 - 4		Do nieregularnego szóstaka włącznie	formy wyższe
5 i starsze	łowny – do 50 % ogólnej liczby kozłów zaplanowanych do odstrzału	Bez względu na formę poroża	

Za odnogę przyjmuje się odrost o długości:

- powyżej 1 cm w 1. porożu
- powyżej 3 cm u osobników starszych

6. Muflon

Wiek-lata	Rodzaj odstrzału	Odstrzał dozwolony	Odstrzał nieprawidłowy
		„o”	„x”
Opis form ślimów			
2	Selekcyjny* –min. 70 % ogólnej liczby tryków zaplanowanych do odstrzału	Długość ślimów do półtorej długości łyżek – 30 cm	formy wyższe
3 - 5		O długości ślimów nie przekraczających połowę obwodu okręgu tworzonego przez kształt ślimów	formy wyższe
6 i starsze	łowny – do 30 % ogólnej liczby tryków zaplanowanych do odstrzału	Bez względu na formę poroża	

- * za selekcyjne niezależnie od wieku uznaje się tryki u których następuje wrastanie ślimów w kark lub żuchwę oraz tryków o kacie rozwarcia ślimów odbiegającym od 90°

VII. Wielkości odstępstw w ocenie prawidłowości odstrzałów

1. Wiek:

Sarna

- dopuszcza się pomyłkę w ocenie wieku przez myśliwego do 1 roku powyżej 1 poroża

Jeleń szlachetny:

- dopuszcza się pomyłkę w ocenie wieku przez myśliwego do 1 roku między 2 a 9 porożem

Daniel:

- dopuszcza się pomyłkę w ocenie wieku przez myśliwego do 1 roku między 2 a 6 porożem

Muflon

- dopuszcza się pomyłkę w ocenie wieku przez myśliwego do 1 roku między 3 a 5 rokiem życia

2. Pomiary poroży, ślimów:

- dopuszcza się tolerancję w ocenie pomiarów liniowych do 10 % ich wartości.